

Pracovní úraz a povinnosti zaměstnavatele

Pracovním úrazem se rozumí poškození zdraví nebo smrt, které byly způsobeny zaměstnanci nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením vnějších vlivů **při plnění pracovních úkolů nebo v souvislosti s ním**.

Pracovním úrazem **není úraz**, který se zaměstnanci přihodil **cestou do zaměstnání a zpět**.

Druhy pracovních úrazů:

- **smrtelný** - takové poškození zdraví, na jehož následky úrazem postižený zaměstnanec nejpozději do 1 roku zemřel.
- **hospitalizace delší než 5 dní** – takové poškození zdraví, jehož ošetřování si vyžádalo pobyt v nemocnici delší než 5 kalendářních dnů.
- **ostatní** – takové poškození zdraví, na jehož následky je postižený v dočasné pracovní neschopnosti.

Povinnosti zaměstnavatele v souvislosti se vznikem pracovního úrazu ukládá ustanovení § 105 zákoníku práce (zákon č. 262/2006 Sb.), a podrobnosti stanoví nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasilání záznamu o úrazu.

Dle ustanovení § 105 zákoníku práce je zaměstnavatel povinen:

- objasnit příčiny a okolnosti vzniku úrazu za účasti zaměstnance, pokud to zdravotní stav zaměstnance dovoluje, svědků a za účasti odborové organizace nebo zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu do doby objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu,
- vést v knize úrazů evidenci o všech úrazech, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující 3 kalendářní dny,
- vyhotovit záznamy a vést dokumentaci o všech pracovních úrazech, jejichž následkem došlo:
 - ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny,
 - k úmrtí zaměstnance,
- předat postiženému zaměstnanci vyhotovený záznamu o pracovním úrazu, v případě smrtelného pracovního úrazu zaměstnance jeho rodinným příslušníkům,
- ohlásit pracovní úraz a zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím,
- přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů.

Se vznikem pracovního úrazu nastává **odpovědnost zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu** v rozsahu uvedeném v ustanovení § 366 a násl. zákoníku práce. Tato odpovědnost je kryta zákonným pojištěním na základě vyhlášky č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. K uplatnění nároku na náhradu škody za zaměstnavatele je nutno vznik škodné události (pracovního úrazu) bez zbytečného odkladu oznámit příslušné organizační jednotce pojišťovny.

Více informací k zákonnému pojištění lze dohledat na webových stránkách:

- Kooperativa pojišťovny, a.s., Vienna Insurance Group <http://www.koop.cz/nase-produkty/zakonne-pojisteni-odpovednosti-zamestnavatele/>
- České pojišťovny, a.s. <http://www.ceskapojistovna.cz/p?pojisteni-odpovednosti-zamestnavatele>.

Podle [ustanovení § 4 odst. 1 nařízení vlády č. 201/2010 Sb.](#), **ohlásí zaměstnavatel pracovní úraz bez zbytečného odkladu:**

- územně příslušnému útvaru Policie České republiky, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin,
- odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti ([§ 6 zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce](#)), a trvá-li hospitalizace úrazem postiženého zaměstnance více než 5 dnů nebo lze-li vzhledem k povaze zranění takovou dobu hospitalizace předpokládat,
- příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu ([§ 39 odst. 1 a 2 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě](#)), jde-li o závažný pracovní úraz podle jiného právního předpisu ([§ 6 odst. 3 stejného zákona](#)),
- zaměstnavateli, který zaměstnance k práci u něho vyslal nebo dočasně přidělil,
- zdravotní pojišťovně, u které je pracovním úrazem postižený zaměstnanec pojištěn.

Podle [ustanovení § 4 odst. 2 nařízení vlády č. 201/2010 Sb.](#) **ohlásí zaměstnavatel smrtelný pracovní úraz bez zbytečného odkladu:**

- územně příslušnému útvaru Policie České republiky,
- odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti ([§ 6 zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce](#)),
- příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu ([§ 39 odst. 1 a 2 zákona č. 61/1988 Sb.](#)),
- zaměstnavateli, který zaměstnance k práci u něho vyslal nebo dočasně přidělil,
- zdravotní pojišťovně, u které byl smrtelným pracovním úrazem postižený zaměstnanec pojištěn.

Přílohou č. 1 k nařízení vlády č. 201/2010 Sb. je **vzor záznamu o úrazu** – viz [tento odkaz](#).

Přílohou č. 2 k nařízení vlády č. 201/2010 Sb. je **vzor záznamu o úřadu – hlášení změn** – viz [tento odkaz](#).

Podle [ustanovení § 6 nařízení vlády č. 201/2010 Sb.](#) zašle zaměstnavatel **záznam o úrazu za uplynulý kalendářní měsíc nejpozději do pátého dne následujícího měsíce:**

- územně příslušnému útvaru Policie České republiky, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin,

- příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti ([§ 6 zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce](#)),
- příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu ([§ 39 odst. 1 a 2 zákona č. 61/1988 Sb.](#)),
- zdravotní pojišťovně, u které je pracovním úrazem postižený zaměstnanec pojištěn,
- organizační jednotce příslušné pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.

Podle [ustanovení § 7 nařízení vlády č. 201/2010 Sb.](#) zašle zaměstnavatel **v případě smrtelného pracovního úrazu záznam o úrazu nejpozději do 5 dnů ode dne, kdy se o úrazu dozvěděl:**

- územně příslušnému útvaru Policie České republiky,
- příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti ([§ 6 zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce](#)),
- příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu ([§ 39 odst. 1 a 2 zákona č. 61/1988 Sb.](#)),
- zdravotní pojišťovně, u které byl smrtelným pracovním úrazem postižený zaměstnanec pojištěn,
- organizační jednotce příslušné pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.

Podle [ustanovení § 8 nařízení vlády č. 201/2010 Sb.](#) je zaměstnavatel povinen **vyhotovit a zaslat záznam o úrazu - hlášení změn**, pokud se dozví o skutečnostech, které vedou ke změně údajů uvedených v odeslaném záznamu o úrazu. Záznam o úrazu - hlášení změn vyhotoví zaměstnavatel úrazem postiženého zaměstnance v případě, že:

- hospitalizace úrazem postiženého zaměstnance přesáhla 5 dnů,
- dočasná pracovní neschopnost úrazem postiženého zaměstnance v důsledku jeho úrazu byla ukončena po odeslání záznamu o úrazu,
- zaměstnanec postižený úrazem na jeho následky nejpozději do 1 roku zemřel, nebo
- došlo ke změně v posouzení zdroje nebo příčiny úrazu, povahy úrazu, popřípadě k jiným skutečnostem majícím vliv na zpracování a obsah záznamu o úrazu - hlášení změn.

Záznam o úrazu - hlášení změn zašle zaměstnavatel úrazem postiženého zaměstnance nejpozději do pátého dne následujícího měsíce:

- příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti ([§ 6 zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce](#)),
- příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu ([§ 39 odst. 1 a 2 zákona č. 61/1988 Sb.](#)),
- zdravotní pojišťovně, u které je pracovním úrazem postižený zaměstnanec pojištěn,

- územně příslušnému útvaru Policie České republiky, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin nebo v případě smrtelného pracovního úrazu,
- organizační jednotce příslušné pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání,
- odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Podle ustanovení § 8 písm. b) bodu 2 vyhlášky č. 125/1993 Sb. je zaměstnavatel povinen bez zbytečného odkladu oznámit příslušné organizační jednotce pojišťovny, že nastala škodná událost, vyjádřit se k požadované náhradě a k její výši, případně zmocnit pojišťovnu, aby za něho v této věci jednala.

Jestliže **dojde k pracovnímu úrazu u jiného zaměstnavatele, než u kterého je postižený zaměstnanec v pracovním nebo obdobném poměru**, pak je tato právnická či fyzická osoba, u níž k úrazu došlo, povinna pracovní úraz bez zbytečného odkladu ohlásit zaměstnavateli, který k němu svého zaměstnance vyslal, a umožní mu účast na objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu a seznámí ho s výsledky tohoto objasnění. Veškeré ostatní povinnosti, které jsou v tomto článku uvedeny, pak musí plnit zaměstnavatel, u něhož je postižený zaměstnanec v pracovněprávním vztahu.

Další informace k dané problematice můžete získat například z **portálu pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci** - <http://www.bozpinfo.cz/>.